

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Раҳимовнинг «Сухбат ва хизмат одоби зикрида»

17 декабрь — Отаҳий тугилган кун

Муҳаммадризо Отаҳий катта таржима тажрибасига эга маҳоратли таржимон эди. У кўп асарларни ўз хоҳиш ва ташаббуси билан таржима этган бўлса, баъзи асарларни ўз замонаси ҳукмдори маслаҳати ва тавсияси билан туркий тилга ўлтирган. Саъдийнинг «Гулистон» асари Шарк оламида одоб-ахлоқ бўйича дарслик даражасида дастуриламал сифатида қўлланиб келинган.

Фурс тилида ариштирилган ушбу асарнинг туркий тилга таржималари олдин ҳам ариштирилган бўлишига қарамай, Отаҳийнинг ўзи ёзишга, шайх Муҳаммад Раҳимовга, яъни Феруз мажмур асарини туркий тил билан таржима қилишни буюрди. Отаҳий камол истаёлда ноҳизматлик билан асар таржимасига киришмасди. Ижодий ёндашуви натижасида, Отаҳий таржимаси асар аслигидан ҳам, илҳами амали остидаги таржималардан ҳам анча фарқлиқ касб этди. Отаҳий китоб хотимасида: «...ҳар шеъриниким, муносиб ва мувофиқ ерларда рақам қилдим, ўз таъбиримни эълон қилдим» — деб ёзди. Демак, у Саъдий ҳикоят, ҳикмат, пандларини ўз шеърлари билан назимий даришларга, зийбатларга. Асарни муқим қилди содда, ўқинишни қийин ўқинишни ҳаракат қилишни шундай ёзди: «...соҳиб дилларнинг равшан ва мусаффо раъийи оламдорлигига маъриф ва бўлишда қолмасунким, шойи маъналарининг дурларин иборат раштасига кечиндурман. Панд ва насихатнинг таъх ва аччи дорусини зароят ва латофат шайх билан олушти қилмайдурман, тоқим қилди давлатини маъна ва маҳрум ва ноумид бўлиб қолмайсиз». Аҳди дилларини, — равшан ва мусаффо хотирларига ўрнатиш учун насихат дурларини иборат илгарига тиздим. Панду насихатнинг тузи ва аччи дориларини зароят ва латофатнинг ширинлиги билан йўтириб ифодаладим, тоқи улари қабул қилиш маъноси кечин учун. «Гулистон» асарини «Пошоҳур сайратиб зикрида», «Дарвешлар ахлоқи зикрида», «Қанот фаришти зикрида», «Қанот фаришти зикрида», «Ишқ ва иштиқ зикрида», «Забтлик ва қаршилик зикрида», «Тарбият тазйири зикрида», «Тавонгарлик ва дарвешлик бандиси Саъдийнинг муздайи билан жадид қилгани зикрида», «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» каби бошлардан тузилган.

«Сухбат ва хизмат одоби зикрида»

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

«Сухбат ва хизмат одоби зикрида»

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

Нутқ одоби ҳақиқати ҳақиқатда келтирилганича, бир кишининг қуйили остида яшарин ярас бор экан. Шайх ҳар кун ҳал-ҳол сўраганда, яқинини тусатан-тусатан маъини сўраб экан-у, лекин яра нуқулдинин қайси асосида эканлигини сўрама экан. Шайх шундан истиҳода қиларканки, баданининг ҳар асосини айтиш ҳикоятчилик туғилгани мумкин. Ушбу ҳикоятдан келиб чиқиб, шундай аждоиб шарқона ҳикоят ижор этиладими, кишини рақибатининг савоб берилса, рақибатининг жавоб қайтиши мумкин. Бундан анҳор эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ўзбекиона нутқ маданиятида аниқлаштирилган нутқ одоби зикрида, «Сухбат ва хизмат одоби зикрида» бобининг нутқ одоби, мол-дунёга муносабат, қарам ва миннат, илм ва амал, қисмат ва на...

Тақдир шамолнинг ўйини кўринг, Гоҳида инсоннинг бошини силар. Баъзан эса одамзот қолиб, Дароҳнинг оёғин «осмондан» қилар.

ТАФАККУР ГУЛШАНИ

Бепарволик минг турли ситамларнинг сабабчиси. А. ЖОМИЙ. Одамлар бошларига қайғу тушганда тақдирдан, худодан ва бошқа истаган нарсалардан зорландилар, аммо улардан сира зорланмадилар. АФЛОТУН. Қалб изтироблари кишини ҳар қандай ишдан ҳам кўпроқ чарчатади. Ҳ. КАМОЛ. Бахт соғинам ва кимки агар Тер тўкишга бўлса молик. Шунда толе бўлур жилавагар. Шунда шодлик қилур ошнок. МИРЗА ШАФИЙ. Бу кунки юмушини эртага қўймоқ маъруз эмас. Тонгла не ҳол рўй беруриш кажрафтор айиб бермас. ФИРДАВСИЙ. Авава бошдангиз ўзини тўғри тутди билан одам ижоддан азобдан фориғдир. АБУД-ФАРОЖ.

УЛУҒВОРАТЛИК САҲНИДА

Самарқанднинг таниқли кишиларидан бири, бугун ўзининг 60 ёшини қаршилаётган «Ўзбекистон халқ артисти» Таънаберди Қурбонов кайроми чўнг, саҳоватли ва салохитли, шу билан бирга ўзини сиймайдиган, жушқин, шиддатли, кескир. Камаладек сийдатларига бир сўзлик, содиқ садокатини қўйсангиз, ундай-мундай замондошларимиздан буй-басти ҳам, фикр-мулоҳазалари ҳам, ҳаёт тарзи-ю иш услублари ҳам, қўйингки, бутун борлиги бир газ баланд.

Чарқиллик Қурбонбой бобонинг худ «ёрлақан» ўли ёшлигидан эҳтиш, фаросатли бўлиб кели. Муқтадир фикри бор, кўп нарсаларни ўзинча фаҳмлайди, мактабининг олди ўқувчиларидан бўлиб ўқини ҳам ўзи танлади. СамДУнинг немис филологияси бўлимига кириб, бира тўла бир неча соҳага қизиқди. Байрам йилларига ўзбек, рус, немис тилларида шеър, монологлар ўқиди. Айниқса, Отелло монологини ўқиганда қаракларга роса қумиларди. Дориюфунунинг битиргач, аспирантурага тақлиф қилинганига қарамай, Тошкентта -- Санъат институтига йўл олди. Тақдир уни Фабур Гулом, Мақсуд Шайхқола, Туроб Тула каби ижодкорларнинг суғбатларидан баҳраманд бўлиш бахтига муяссар этди. Кундузи ўқиб, кечкурун спектакллар, боз устига кинода қатнашиб, беш-ўн сўмлик чойхона ошди. Урунганда олинган сабақларни айтмайси-ми?! Институтини битирганда эса Маданият вазирилик остонасига ётиб олди -- бутун курси Самарқандта бошлад келди. Бу ердаги ҳангомалар, образли қилиб айтсақ, навқиронликнинг қўли бадалд келиши ҳақиқатдан кечгани йўқ. Ҳамид Олимжон номили театр учун қурилган бую янги ташкил этилган опера ва балет театрига берилди. Биносиз, бошпанасиз жамоа, «қайсар» директор сарсонликда қолди. 70-йиллар урталарида виллоятга раҳбар бўлиб Бектош Раҳимов келиди-ю, уларнинг жонига оро кирди. Театрнинг энг юқори парвози 70-йилларнинг иккинчи ярмига тўғри келди. Тез орада бую тасмирланиб, кучлар тулпани. Жаҳон драматургияси дурдоналари -- Г. Фигейредонинг «Эзон» («Балбашара»), В. Шекспирнинг «Отелло», Н. Хикматнинг «Унутилган одам», К. Чапекнинг «Офат», М. Шиллернинг «Қароқчилар», ўзбек драматургиясининг етук асарлари -- «Рустам» (У. Исмоилов), «Хамза» (К. Яшин ва А. Умарий), «Мирзо Улуғбек» (М. Шайхқола), «Қиёмат қарз» (У. Умарбеков) муваффақият билан номоини этилди. Ушбу асарларнинг асосий образлар (Эзон, Отелло, профессор, Карл Мур, Рустам, Хамза, Мирзо Улуғбек, Сулаймон ота ва бошқаларни) Таънаберди Қурбонов катта маҳорат билан ижро этиб, театрнинг довруғига доврўқ қўшди. Парвардигори олам инсонни бир умр бахт излаш алоби-га гирифтор этганини ижодкор фаолиятида яққол кўриш мумкин. Ҳақиқий санъаткор учун бош қаҳрамон образини яратадими, персонажни ўйнайдими, фарқи йўқ. У ҳар иккаласига ҳам бор маҳорати, кучини сарфлайди -- юракдан саҳнага, томошобинига пешвоз чиқади. М. Горькийнинг «Менчилар» асаридан Тетерев, Карл Чапекнинг «Офат» драматизини генерал, Нозим Хикматнинг «Унутилган одам» қурайдиган персонажлардир. «Отелло» -- жаҳон драматургиясининг гултоҳ асарларидан бири сифатида машҳур. Шарқу Фарб тафаккури ва дошиманглигини қоршиштириб, синтетизацияни юборган мажмур фожианинг Самарқанд саҳнасида жамол курастиши алоҳида маъруз. К. Курбоннинг ижодий услубида бир устивор тамойилини кўрамизки, уни алоҳида қайд этмоқ фойдалан ҳоли эмас. Санъаткор нимага қўл урса, қайси асарини, қайси образни ташласа, уфқини, чўққинин мезон қилиб олади. Унинг ижоддаги бахти ҳам ана шунда. Исроил МИРЗО, Обфур ЭШМУРОДОВ, СамДУ профессорлари.

УБИ СИНО РЕФОРМА...

ҚОРА АНДИЗ Халқ табиғатчилигида илм ва илҳизмдан тайёрланганидиган лама-лама ёки қайнатма балғам кўчирувчи, сийдик ҳайдовчи, иситма туширувчи, гижжа ҳайдовчи дори сифатида ҳамда нафас йўлларидаги шомоллаш ва ўпка сили касалликларини даволашда иштиллади. Булардан ташқари, ўсимлик қайнатмаси билан кўпир ва яралар даволанади. Фойдаланиш усули қуйидагича: бирор илҳизма 1 стакан қайнатиб соғултириш сув қуйилади, устига 2 чой қошиқ қора андизнинг майдаланган илҳиз ва илҳизни аралашмасидан солиб, 8 соат қўйиб қуйилади. Сунгра до-калда сузиб, кунинга 4 маҳал овқатдан 20 дақиқа олдин чорак стакандан ичилди.

Бунинг топинг-чи!

- 18.00 Янгиликлар.
18.10 Реклама.
18.15 «Паитра».
18.45 «Мультифейерверк».
19.05 «Стиль». Модельерларнинг янгиликлари.
19.20 «Клип-антракт».
19.25 Реклама.
19.55 «Камертон». Музи-ка.
20.10 Автосалон.
20.25 Реклама.
21.00 «Камертон». Шеър-ият.
21.10 «Хобби-холл».
21.40 «Курьер».
22.00 Прайм-тайм.
22.10 Музыка ва реклама.
22.45 Спорт-континент.
23.20 -- 00.10 «Санта-Бар-бара».

Бизнес-журнал

Ушбу муаммомона футбол бўйича Осиё кубогини ўйналагани бағишланган бўлиб, қуйидаги берилган саволларга тоналган жавоблар рақам нақшида жойлаштирилган ва соат мида йўналиши бўйича ўзгарилади. Муаммомонани ҳал қилсангиз Осиё мамлакатлари футбол тарихи ҳақида кенгрок маълумотга эга бўласиз.

1. Эрон терма жамоаси учинчи бор Осиё кубогини қўлга киритган йил.
2. XII Осиё ўйинлари голдин, Игори Шкварин тавалду топан йил.
3. Индонезия футбол федерацияси тузилган йил.
4. Хиндистонда биринчи Осиё ўйинлари ўтказилган йил.
5. Эрон футбол федерацияси ташкил топиб, чорак асрдан сунг ФИ-ФАга қабул қилинган йил.
6. Осиё футбол конфедерацияси Осиё кубогини баҳарларин жорий этган йил.
7. Кўп чикар мамлакатнинг футбол федерациясига асос солинган йил.
8. Ўзбекистон миллий терма жамоаси Осиё ўйинлари голдин булган йил.
9. Араб мамлакатлари ўйинларида Сурия голдин булган йил.
10. Учинчи Осиё ўйинлари голдин, Жабути Корей футбол ассоциациясига асос солинган йил.
11. Таиланд футбол федерацияси тузилган йил.
12. Ўзбекистонда футбол жамоаси дастлаб Фарғонада тузилган йил.
13. Бирлашган Араб Амирликлари терма жамоаси жаҳон чемпионати финал қисмида иштирок этган йил.
14. Сувайт терма жамоаси Осиё чемпионати булган йил.
15. «Навбахор» ҳужумчиси Олег Шап-кич «Индонинг энг яқин ўйнагичи» унвонини олган йил.
16. Саудия Арабистонини футбол федерацияси тузилди. ФИФАга қабул булган йил.
17. Араб Амирликларини футбол ассоциацияларини иттифоқи тузилган йил.
18. Гонконгга ilk бор Осиё кубогини ўйна-ларин қачон ўтказилган?
19. Футбол тарихида биринчи марта миқдрий ассоциация тузилган йил.
20. «Ажарқоҳлар мамлақати» да 8-Осиё ўйинлари ўтказилган йил.
Тузувчи: Шавкат Ҳадиётов.

Бу дастур қайси мамлакат телевидениесига тегишли? Тўғри жавоб топанларни «Бизнес-ус» студиясининг «АРТ-журнал» ва «Коллаж» спортизлари кутад!

Эрталаб ресторонга бир одам ҳовлиқиб кириб келипти. -- Кеча кечқурун ман шу ерда бўлганмидинг? -- Ҳа, булган эдингиз. -- Утириб, икки минг сўмлик ичиб қўйдими? -- Ҳа. -- Худоба шукур-эй! Мен нулимни йўқотиб қўйдими деб қўрқувдим. -- Айтингчи, бу ерда чўмилса бўладими? -- Маслаҳат бермайман. Бу ерда тимсоҳ кўп. -- Қаерда йўқ улар? -- Икки чақиримча қуйида, дарё денгизга қуйиладиган жойда тимсоҳ йўқ. -- Аншқ йўқми? -- Ҳа, албатта! Тимсоҳлар ақуладан жуда қўрқади.

Халқ сўзи НАРОДНОЕ СЛОВО МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Бош муҳаррир: Анвар ЖҲУРАБОВ. БУЎЛИМЛАР: Парламент 33-57-34; Хатлар 33-07-48; Мерос ва қадриятлар 36-29-89; Кишилоқ хўжалиги 36-07-94; Иқтисодиёт 36-36-65; Мағнашият 36-35-60; Туризм муҳарририни 33-10-28; Занжирлар 36-09-25, Вахшёр 33-10-60. МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй. Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов, Навбатчи — В. Остонақулов, Мусахҳах — В. Ҳасанов.